

ÖZET

Din Anlayışındaki Yorum Farklılıklarının Sebepleri

İnsanların farklı duygu, düşünce ve karaktere sahip olmaları, yaptıkları yorumlar üzerinde etkili olmuştur. Dini yorumlayan bilginlerin değişik bölgelerde yetişmeleri, farklı kültürlere sahip olmaları ve çeşitli metotlar kullanmaları, sosyal ve siyasal sebepler, dini metinlerden kaynaklanan sebepler, dinin farklı yorumlanmasına neden olmuştur.

İslam Düşüncesinde Ortaya Çıkan Yorum Biçimleri

İslam düşüncesindeki yorum biçimleri üç farklı alanda ortaya çıkmıştır.

1. İnançla ilgili yorumlar: Maturîdilik ve Eş'arilik
2. Fikhî yorumlar: Hanefilik, Malikîlik, Şafîlik ve Hanbelîlik
3. Tasaavvufi yorumlar: Yesevilik, Kadirilik, Mevlevilik, Nakşibendilik ve Alevilik-Bektaşilik

Kültürümüzde Etkin Olan Tasavvufi Yorumları

İslam dininin temel ilkelerine dayanarak ahlakı güzelleştirmek ve kişiyi manevi eğitimden geçirmek için ortaya çıkan yorumlara tasavvufi yorumlar denir. Tasavvufi yorumlar, İslam dininin birçok coğrafyada yayılmasına katkı sağlamıştır. İslam dini; Anadolu, Balkanlar ve Orta Asya'da daha çok tasavvufi yorumlar aracılığıyla yayılmıştır. Hoca Ahmet Yesevi, Abdülkadir Geylani, Bahaeddin Nakşibend, Mevlânâ, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, Ahi Evran ve Hacı Bayram Veli gibi şahsiyetler, ahlaki değerlerin başta Anadolu olmak üzere birçok bölgede yayılmasına öncülük etmişlerdir.

Kültürümüzde etkin olan tasavvufi akımlardan bazıları; Yesevilik, Kadirilik, Mevlevilik, Nakşibendilik ve Alevilik-Bektaşiliktir.

Alevilik- Bektaşilikteki temel erkân ve ayinler

Hz. Ali'yi seven, sayan ve ona taraftar olan kişiye Alevi denir. Alevilik-Bektaşilik düşüncesi, diğer tasavvufi oluşumlar gibi İslam'ın ahlaki prensiplerinin insanlar arasında yaygınlaşmasını amaçlar. Bu konuda Hz. Muhammed ve onun ehl-i beytini kendilerine örnek alır.

Alevilik- Bektaşilikteki temel erkân ve ayinlerin başlıcaları şunlardır: cem, cemevi, musahiplik, razılık ve kul hakkı, on iki hizmet, semah, gülbak, lokma duası, hızır ve muharrem orucu.

5.ÜNİTE

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

1. Din; Allah tarafından peygamberler aracılığı ile gönderilen, akıl sahiplerini kendi istek ve hür iradeleri ile hayırlı olan şeylere sevk eden ilahî kurallar bütünüdür.

Bu tanımdan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Dinin kaynağı akıldır.
B) Din bir kurallar bütünüdür.
C) Din özgür iradeye dayanır.
D) Dinin amacı, dünya ve ahiret mutluluğu sağlamaktır.

2. Aşağıdakilerden hangisi din anlayışında ortaya çıkan farklı yorumların sebepleri arasında gösterilemez?

- A) İnsanların yapılarının birbirinden farklı olması
B) Kur'an dilinin herkes tarafından bilinemeyişi
C) Dini metinlerin farklı yorumlanması
D) Sosyal ve coğrafi sebeplerin etkisi

3. Aşağıdakilerden hangisi inançla ilgili yorumların amaçlarından biri değildir?

- A) Tevhit inancı hakkında sağlam bilgiler vermek
B) Din konusunda doğruyu arayanlara yol göstermek
C) İslam'a yöneltilen eleştirilere cevap vermek
D) İslam dininde bireye sağlanan kolaylıkları açıklamak

4. Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) Müslümanların sorunlarına çözüm yolları gösteriyor ve davranışlarıyla onlara örnek oluyordu. Üzerine düşen tebliğ görevini bıkmadan usanmadan yerine getiriyor, arkadaşlarının sorularını cevapsız bırakmıyordu. Bazen aynı soruyu soran farklı kişilere farklı cevaplar verdiği oluyordu. Örneğin "Cennete gitmek için ne yapmalıyım?" diye soran birine, "Namaz kıl." derken aynı soruyu soran bir başkasına da "Anne ve babana iyilik et." demiştir.

Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Sadece soru sorunlarla ilgilenmesi
B) Cevaptan herkesin yararlanmasını istemesi
C) İnsanların farklı özelliklerini dikkate alması
D) Geniş açıklama yapma fırsatının olmaması

5. İslam düşüncesindeki inançla ilgili yorum biçimleri aşağıdaki seçeneklerin hangisinde bir arada verilmiştir?

- A) Yesevilik - Malikilik
B) Kadirilik - Mevlevilik
C) Eşarilik - Nakşibendilik
D) Maturidilik - Eşarilik

6. İslam kültüründe dinî ilimlerde yetkin olan bir din bilgininin, dinin ayrıntılarıyla ilgili konularda, kendine özgü kural ve metotla meydana getirdiği görüşler toplamıdır.

Tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnanç   B) Mezhep
C) Tasavvuf   D) Fıkıh

7. Alevilik-Bektaşilikte evli olan iki kişinin aileleriyle birlikte dedenin huzurunda kurban keserek hayat boyu “yol kardeşi” olmaya söz vermesine musahiplik (yol kardeşliği) denir.

Alevilik-Bektaşilikteki musahipliğin temeli aşağıdakilerden hangisine dayanmaktadır?

- A) Hz. Muhammed ile Hz. Ebu Bekir'in hicret yolculuğuna
B) Muhacir ile Ensar arasındaki dayanışma ve paylaşmaya
C) İslam düşüncesindeki farklı yorumlara sahip kişilerin arkadaşlıklarına
D) Hz. Muhammed ile Hz. Ali arasındaki akrabalık ilişkisine

8. Mevlânâ Celaleddin Rumi'nin görüşleri çerçevesinde oluşmuş tasavvufi yorum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yesevilik   B) Kadirilik
C) Mevlevilik   D) Maturidilik

9. Aşağıdakilerden hangisi Anadolu'daki Müslümanlar arasında etkili olan tasavvufi yorumlardan biridir?

- A) Hanbelilik
B) Eşarilik
C) Şafilik
D) Nakşibendilik

10. Cem; toplanmak, bir araya gelmek ve bütünleşmek demektir. Alevilik-Bektaşilikte her zaman cem yapılabilir ancak bazı durumlara özgü cemler de vardır.

Buna göre Aleviliğe kabul anlamına gelen cem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İkrar cemi
B) Görgü cemi
C) Abdal Musa cemi
D) Dardan İndirme cemi

5. ÜNİTE

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

A

B

D

C

D

B

B

C

D

A

DOĞRU SAYISI

YANLIŞ SAYISI